

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA

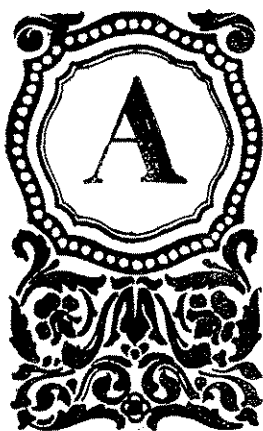
ANY III.

REUS, 15 DE GENER DE 1922

NUM. 48.

CADA QUINZE DIES

AL TRE cop la nostra prosa torturada i matussera ve a substituir les cròniques subtils de l'amic Rovellat i Prat. El cel clar i transparent d'aquests dies de gener que es manifesta com una miraculosa rebifalla de la primavera, no aconseguix esvaïr les ombres que entenebreixen l'esperit del cordial company que viu hores de dolor i d'angoixa en paladejar a desgrat les amargors de la llei inexorable de la vida; i com que ell no vol que aquest devantal de la REVISTA sia pantalla on s'hi reflexin dols ni desventures; com que ell desitja que servin aquell agre-dolç, aquella bonhomia traquil·la i amable que és la característica del seu estil, ha pregat als companys que 'l rellevem d'escriure les quartel·les que habitualment son pòrtic d'aquesta publicació. Un prec de l'amic fraternal que amaga el seu nom sots els pseudonim de O. Rovellat i Prat, és per a

nosaltres un manament, i per xò, per deure inel·ludible d'amistat, hem, avui, de fer l'heroi per força, ocupant un lloc que no'ns correspon. Creiem que, sortosament per a tots, la substitució no serà de durada i és per aquesta creença que actuem d'intrusos en aquesta la més llegida Secció de la nostra REVISTA, amparant-nos sots el mateix títol de *Cada quinze dies*. La mala ranxa passarà, les boires que ombreigen l'ànima de l'amic s'esvaïran i altra vegada la ploma alada del nostre cronista vindrà a posar el comentari just a l'actualitat sobressortint, parlant-nos, tot de passada, del nostre Reus volgut, d'aquell Reus amb fesomia pròpia, d'aquell Reus de les sagrades tradicions, de les arcaiques costums, de les velles llegendes; d'aquell Reus, en fí, que no te res que veure amb el Reus actual, pretenció i fàtuo, amb aires de ciutat cosmopolita, però mancat d'esperit i d'energies.

I és que En Rovellat i Prat te l'orgull d'ésser la vestal que refugiada en el temple d'aquesta REVISTA, brega sens descans per a que no s'apagui la darrera espurna d'aquell amor patri que deixà de flamejar fa ja alguns anys i que probablement per

lleï fatal del temps que tot ho capgira i tot ho renova, arribarà a extingir-se fins a quedar fredes i escampades pel vent del progrés, les seves cendres.

Què en queda d'aquell Reus de que ens parla l'Antoni de Bofarull en el seu llibre «Records que 's perden i costums que fugen», o En Güell i Mercader en les seves «Cosos de Reus»? Tot s'ha exhaurit: fesomia i ànima; tot s'ha oblidat: història i tradicions.

Ha sigut tan fonda la transformació que s'ha operat en la manera d'ésser del nostre poble en el curt espai de quinze o vint anys, que hom se sent transportat a altre ambient, a altra ciutat diferent de la que va conèixer i estimar en els dies rosats de l'infantesa i de la primera joventut.

A darreries del segle passat, Reus servava encara característiques pròpies, ressabis de les velles costums, amor i veneració a les nostres tradicions i a les nostres glòries... En canvi avui, Reus sembla un poble sense passat. Un fet ve a provar-ho: la commemoració de la tràgica epopeia de Morell i Vilallonga, epissodi de la darrera carlinada, representatiu del nostre esperit lliberal. Nosaltres, quan vint anys enrera actuavem de periodistes, hauriem considerat un pecat imperdonable el deixar passar el primer de març sense orlar de negre les planes del diari on col·lobaravem, i dedicar un pietós record als martirs que ofrenàren heroicament la vida llur a l'ideal de llibertat. I aquesta commemoració no es practicava obeïnt a un manament de les conviccions polítiques, sinó com a manifestacions d'amor patri. D'altra manera no s'explica que fossin tots els periòdics, fins els d'idealitat més oposada, els que dediquessin el seu tribut als màrtirs de Morell i Vilallonga. «Lo Somatent», «Las Circunstancias» i «Diario de Reus», aquest darrer de tendències marcadament conservadores, no deixàren ni un sol any de complir, amb exemplar unanimitat, el sagrat deure de patriotisme

d'honorar als qui eren considerats com a herois populars.

Ara, d'aquella tragèdia, ja ningú s'enrecorda; les cendres d'aquelles víctimes, no son res més que desferres humanes sense cap valor representatiu d'una idealitat o d'un amor. Es que la història ha vingut a fer llum sobre les consciències i a demostrar que no mereix recompensa l'acte que realitzàren aquells oblidats reusencs que es feren matar per Reus i la llibertat? Es que altre fet extraordinari ha vingut a eclipsar aquella gloriosa efemèride? No. Es senzillament, que per manca de sacerdots que pregonin la doctrina del patriotisme, s'ha extingit el cult a la nostra història i a la nostra tradició.

Causes que han generat aquesta metamòrfosi? Són moltes i molt complexes amb tot i ésser les mateixes que han produït idèntic fenòmen en les principals poblacions de Catalunya. La vida moderna canviant radicalment les bases del comerç i de la indústria i facilitant els transports i les comunicacions, ha provocat un canvi tan radical en la manera d'ésser dels nuclis urbans que les ciutats es componen principalment de famílies originàries d'altres poblacions. Això és cert, inevitable, i fins dirè convenient, perquè respòn a una necessitat dels nostres temps. Emperò és que aquí no hi queden reusencs? Es que no som prous els què vivim al redós del mateix campanar que ha vetllat el nostre primer son per a imposar i fer triomfar la nostra personalitat a fi de que Reus no sigui un de tants pobles com hi ha escampats per la terra, sinó la ciutat que els nostres avis feren famosa donant-li un caràcter propi i pregonant i enaltint les seves glòries? Es clar que som prous! Lo que manca és que al voltant dels homes com En Rovellat i Prat s'hi aplegui una colla de gent entusiasta que restauri el cult a la ciutat dels nostres amors. Si aquesta gent generosa sorgís, un halè de romàntic patriotisme refrescaria l'ànima popular.

CLAUDI MUNTANYA